

IZVESTAJ IZ REGIONA: KO MOZE UHAPSITI KARADZICA?

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Dok se Jugoslavija i NATO uzajamno prepucavaju oko odgovornosti za hapšenje bivšeg lidera bosanskih Srba, on koristi vreme kako bi objavio drame i političke rasprave.

Odbegli lider bosanskih Srba, Radovan Karadžić, još uvek se nalazi na slobodi, budući da se oni koji bi ga mogli uhapsiti plaše rizika od njegovog prebacivanja u Hag.

Generalni sekretar NATO, Džordž Robertson, nedavno je oglasio da odgovornost za hapšenje snose potpisnice Dejtonskog mirovnog sporazuma iz 1995. kojim je okončan bosanski sukob, tj. Jugoslavija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, sve zemlje koje su učestvovala u osnivanju tribunala, kao i Ujedinjene nacije.

Lov na Karadžića nije osnovni zadatak međunarodnih mirovnih snaga u Bosni, izjavio je Robertson. "Vojni savez ne snosi odgovornost za hapšenje ratnih zločinaca", rekao je 28. aprila za televizijski program BBC.

Srpski entitet u Bosni (Republika Srpska, RS) i Jugoslavija predstavljaju jedine moguće teritorije na kojima bi se Karadžić mogao kriti. A obe su obavezne da uhapsu i izruče haške optuženike budući da su njihovi parlamenti usvojili Zakon o saradnji s Haškim tribunalom. Međutim, i jedna i druga vlast strahuju da bi hapšenje izazvalo burnu političku reakciju. One znaju da bi ih u tom slučaju mnogobrojne Karadžićeve pristalice zigosale kao izdajnike.

I dok vlada RS neubedljivo tvrdi da ne zna čak ni gde se Karadžić nalazi, realnu prepreku predstavlja zapravo činjenica da on uživa veću podršku javnosti od bilo kog drugog političara u entitetu. U radu RS vlade sudeluje veliki broj članova Srpske demokratske stranke (SDS), čiji je Karadžić osnivač, dok su policija i ministarstva prepuna onih koji ga podržavaju.

Jugoslavija takođe tvrdi da ne zna gde je Karadžić, premda su njeni lideri javno priznali da, čak i kad bi znali gde se krije, ne bi ga hteli uhapsiti. Srpski premijer Zoran Đinđić izjavio je u aprilu za nemački dnevni list Frankfurter Rundschau da bi Karadžićovo hapšenje moglo izazvati nemir u javnosti. Prozvao je međunarodne mirovne trupe u Bosni da snose odgovornost za hapšenje i naglasio da ako one nisu u stanju da to urade - onda to niko drugi ne može.

Ne treba se oslanjati na Srbiju sa njenih 20,000 lako naoružanih policajaca, rekao je Đinđić, "kad međunarodne mirovne snage, koje broje 50,000 vojnika, ni za punih pet godina nisu uspele da uhapsu Karadžića i Mladića".

Operativna grupa iz sastava Međunarodne policije UN u Bosni takođe sasvim izvesno neće hapsiti Karadžića, budući da je zadužena za nadgledanje lokalne policije i nije naoružana.

Ali ne čini se mnogo verovatnijim ni da će ga hvatati međunarodne trupe. Robertson je podvukao da one imaju obavezu da uhapsu osumnjicene samo ukoliko "nađu" na njih. To znači da trupe SFOR, koje se nalaze pod vodstvom NATO, mogu stupiti u akciju tek ukoliko im se begunci "nađu na putu". No, Robertson je ipak dodao da će SFOR nastaviti da čini sve kako bi Karadžić bio uhvaćen. "Oni koji ga skrivaju i podržavaju, oni koji imaju podatke o njegovom kretanju, uvideće da međunarodno pravosuđe ne odustaje."

Nedavno je Karadzic americkog generala SFOR, Dzona B. Silvestera, optuzio da je prekoracio mandat time sto je, februara meseca, pokusao da ga uhapsi u selu Celebici. U pismu upucenom Kostu Cavoskom - poznatom beogradskom profesoru prava i predsedniku Odbora za istinu o Radovanu Karadzicu - on je dodao da se general i pismenim putem obratio njegovim prijateljima i rođjacima, upozoravajući ih da mu ne pomazu da izbegne hapsenje. Tekst Karadzicevog pisma je 24. aprila objavljen u beogradskom tabloidu Nedeljni telegraf.

Portparol SFOR, Skot Landi, potvrdio je da su pomenute posiljke bile korisne kao deo strategije hapsenja. On je na konferenciji za štampu u Sarajevu, održanoj 25. aprila, izjavio da je i prepiska jedan od "različitih metoda i pristupa" koje je SFOR usvojio kako bi optuzene za ratne zločine privedo pravdi. "Pismo koje je Silvester nedavno uputio Karadzicevom bliskom prijatelju jeste jedan od tih metoda", rekao je on.

Medjunarodna javnost je svesna da je nastupilo pogodno vreme da se uhapsi Karadzic. Beograd vise ne podrzava politiku RS kojom se ona opirala saradnji s Hagom, a to je usledilo nakon sto je, juna 2001, Slobodan Milosevic - kao nekadasnji Karadzicev mentor i sponzor - predat Hagu.

U medjuvremenu, americka administracija je poslala jasnu poruku da se rad medjunarodnog suda mora ubrzati kako bi se sto pre privedo kraju. Osnov za sto kompletniji rad suda je da se uhapse i privedu Karadzic i nekadasnji vojni komandant Ratko Mladic. Ovaj pritisak doveo je do povecanih napora da se njih dvojica nadju iza resetaka. Posredstvom diplomatskih izvora IWPR saznajemo da je, na uzasavanje Beograda, Vasington Jugoslaviji ostavio rok do oktobra da uhapsi dvojicu begunaca.

SFOR ocigledno u medjuvremenu radi na vlastitoj strategiji Karadzicevog hapsenja. Diplomatski izvori u Bosni kazu da se Silvester usredsredio na potragu za dezertrom iz Karadzicevog najuzeg okruzenja. U isto vreme, medjunarodne trupe pokusavaju da za svoje akcije pridobiju naklonost lokalnog stanovnistva. Nadaju se da ce uspeti ukljuciti zvanicnike RS u proces hapsenja kako bi smanjili opasnost od negativne reakcije i opstu javnu ozlojedjenost spram SFOR.

Pokusaj da se Karadzic uhvati "iznutra" prilicno je simptomatican za celokupan prilaz problemu. SFOR zeli da izbegne, kako mrtvacke kovcege, tako i nepotrebnu nepopularnost.

Ali, sto duze traje ovaj konfuzan i neodlucan pokusaj Karadzicevog hapsenja, sve se vise cini da ratni lider bosanskih Srba postaje tvrdoglav i samopouzdan. Mada se krije, on ne propusta nijednu priliku za vlastitu promociju. Moze se reci da jos od 1996. nije uzivao toliko interesovanje javnosti.

Tako su 22. aprila Karadziceve pristalice u Beogradu predstavile cak i njegov najnoviji pozorisni komad, pod naslovom Sitovacija. Drama ismeva medjunarodne snage u Bosni i one Srbe koji su pokusali da, oslanjajuci se na njihove usluge, preuzmu vlast. To je "najbolje svedocanstvo da je nas junak ne samo dobrog zdravlja, sto mu od srca zelimo, nego i bodrog duha", rekao je Cavoski na pomenutoj promociji, dodajuci da ce uskoro biti objavljena i dva toma Karadzicevih tekstova posvecenih srpskom nacionalnom pitanju. Oni predstavljaju "najznacajnije delo o Srbima i Srbiji na kraju 20. veka", zakljucio je on.

Zeljko Cvijanovic je glavni urednik nedeljnika BlicNews.

Focus: [International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/izvestaj-iz-regiona-ko-moze-uhapsiti-karadzica>